

คำวินิจฉัยของ นายสุจินดา ยงสุนทร ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๘/๒๕๔๒

วันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๔๒

เรื่อง คณะกรรมการการเลือกตั้งขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดการบังคับใช้บทบัญญัติมาตรา ๓๑๕ ของรัฐธรรมนูญ

ความเป็นมาและข้อเท็จจริง

ประธานกรรมการการเลือกตั้งได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๔๒ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดว่า

๑. บทบัญญัติมาตรา ๓๑๕ วรรคสี่ที่ไม่ให้นำบทบัญญัติในบททั่วไปบางมาตรามาใช้บังคับกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาชุดปัจจุบันนั้น มีสภาพบังคับเฉพาะกาลในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง หรือมีสภาพบังคับเป็นลักษณะติดตัวกับบุคคลที่เกี่ยวข้องตลอดไป หรือมีขอบเขตครอบคลุมบุคคลหรือเวลามากน้อยเพียงใด

๒. การเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาทั่วไปครั้งแรกที่จะจัดให้มีขึ้นภายในหกสิบวันก่อนวันครบสี่ปีตาม มาตรา ๓๑๕ วรรคห้า (๑)

๒.๑ กรณีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรชุดปัจจุบันนี้จะสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเป็นไปตามในลักษณะใดดังต่อไปนี้

๒.๑.๑ บททั่วไปของรัฐธรรมนูญ หรือ

๒.๑.๒ บททั่วไปของรัฐธรรมนูญประกอบบทเฉพาะกาลที่ได้ยกเว้นไว้ตามมาตรา ๓๑๕ วรรคสี่ของรัฐธรรมนูญ หรือ

๒.๑.๓ บททั่วไปของรัฐธรรมนูญประกอบบทเฉพาะกาลที่ได้ยกเว้นไว้ตามมาตรา ๓๑๕ วรรคสี่บางมาตรา ในกรณีนี้มีบทบัญญัติใดที่ได้ยกเว้นไว้ในมาตรา ๓๑๕ วรรคสี่ มีผลใช้บังคับบ้าง

๒.๑.๔ ต้องพ้นจากสมาชิกภาพการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก่อนหรือต้องไม่พ้นจากสมาชิกภาพในวันสมัครรับเลือกตั้ง

๒.๒ กรณีสมาชิกวุฒิสภาชุดปัจจุบันนี้จะสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเป็นไปตามลักษณะใด ดังต่อไปนี้

๒.๒.๑ บททั่วไปของรัฐธรรมนุญ หรือ

๒.๒.๒ บททั่วไปของรัฐธรรมนุญประกอบบทเฉพาะกาลที่ได้ยกเว้นไว้ตามมาตรา ๓๑๕
วรรคสี่ของรัฐธรรมนุญ หรือ

๒.๒.๓ บททั่วไปของรัฐธรรมนุญประกอบบทเฉพาะกาลที่ได้ยกเว้นในมาตรา ๓๑๕
วรรคสี่บางมาตรา ในกรณีนี้มีบทบัญญัติใดที่ยกเว้นไว้ในมาตรา ๓๑๕ วรรคสี่ มีผลใช้บังคับบ้าง

๒.๒.๔ ต้องพ้นจากสมาชิกภาพการเป็นสมาชิกวุฒิสภาก่อนหรือต้องไม่พ้นจาก
สมาชิกภาพในวันสมัครรับเลือกตั้ง

๒.๓ ถ้าหากวินิจฉัยว่าคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิก
วุฒิสภาสำหรับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาชุดปัจจุบันนี้เป็นไปตามข้อ ๒.๑.๒ หรือ
๒.๑.๓ และ ๒.๒.๒ หรือ ๒.๒.๓ แล้วแต่กรณี สภาพบังคับจะมีผลเฉพาะการเลือกตั้งทั่วไปครั้งแรก
ภายหลังการประกาศใช้รัฐธรรมนุญนี้ตามมาตรา ๓๑๕ วรรคห้า (๑) หรือจะมีสภาพบังคับกับสมาชิก
หรือผู้เคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาชุดนี้ตลอดไป

คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ส่งเรื่องตามที่สรุปมาข้างต้นให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาด
โดยมิได้แจ้งว่าได้อาศัยอำนาจตามความในบทบัญญัติใดของรัฐธรรมนุญในการเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญ
คงมีแต่เพียงความเห็นของ นายโคทม อาริยา กรรมการการเลือกตั้งผู้หนึ่งเท่านั้น ที่เห็นว่าควรขอให้
ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามมาตรา ๒๖๖ ของรัฐธรรมนุญ และเมื่อได้ตรวจสอบบทบัญญัติของ
รัฐธรรมนุญที่เกี่ยวข้องแล้วจะเห็นว่า มาตรา ๒๖๖ ของรัฐธรรมนุญเป็นบทบัญญัติเพียงมาตราเดียวเท่านั้น
ที่บัญญัติให้สิทธิองค์กรต่างๆ ตามรัฐธรรมนุญเสนอคำร้องมายังศาลรัฐธรรมนูญได้ ซึ่งมาตรา ๒๖๖
บัญญัติว่า “ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรต่างๆ ตามรัฐธรรมนุญ ให้องค์กรนั้น...
เสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัย”

ดังนั้น ปัญหาที่ศาลรัฐธรรมนูญจะต้องวินิจฉัยเป็นอันดับแรกจึงมีว่า คำร้องขอของคณะกรรมการ
การเลือกตั้งเป็นไปตามหลักเกณฑ์ และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๖๖ ของรัฐธรรมนุญหรือไม่

ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขดังกล่าว กรณีจะต้องเป็น “ปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่” ของ
องค์กรตามรัฐธรรมนุญ ซึ่งหมายความว่า

๑) จะต้องเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นจริง เพราะตามรัฐธรรมนุญฉบับปัจจุบัน ศาลรัฐธรรมนูญไม่มี
อำนาจตีความบทบัญญัติต่างๆ ของรัฐธรรมนุญเป็นการทั่วไป แต่จะมีอำนาจตีความรัฐธรรมนุญตามที่
รัฐธรรมนุญบัญญัติไว้หรือต่อเมื่อจำเป็นสำหรับการพิจารณาวินิจฉัยปัญหาใดปัญหาหนึ่งที่เกิดขึ้นแล้ว
เท่านั้น และศาลรัฐธรรมนูญก็ไม่มีอำนาจหน้าที่ในการให้ความเห็นหรือคำปรึกษาเกี่ยวกับความหมาย
ของบทบัญญัติในรัฐธรรมนุญ และ

๒) ปัญหาที่เกิดขึ้นจะต้องเป็นปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรตามรัฐธรรมนูญโดยตรง คำร้องขอของคณะกรรมการการเลือกตั้งในกรณีนี้ พิจารณาแล้วเห็นว่า มีลักษณะเป็นการขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดเกี่ยวกับความหมายของมาตรา ๓๑๕ ของรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นบทเฉพาะกาลที่บัญญัติรับรองสถานภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในวันที่ประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้เพื่อให้เกิดความชัดเจน อีกทั้งประเด็นที่เสนอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยนั้นก็ประเด็นเกี่ยวกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ที่จะลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา หากได้เป็นปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่โดยตรงของคณะกรรมการการเลือกตั้งไม่ ดังนั้น คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงไม่อาจอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖ เสนอเรื่องดังกล่าวให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย และศาลรัฐธรรมนูญก็ไม่มีอำนาจรับเรื่องไว้พิจารณาวินิจฉัยได้

ด้วยเหตุผลตามที่กล่าว จึงวินิจฉัยให้ยกคำร้องของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

นายสุจินดา ยงสุนทร
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ